

УДК 78(09) (477.51)

О. П. Васюта,
кандидат мистецтвознавства,
доцент, доцент Чернігівського
національного педагогічного
університету імені Т. Г. Шевченка

30-річчю кобзарської творчості
Василя Нечепи та 100-річчю від
часу, коли змовкла кобза
Терентія Пархоменка,
присвячується

**Кобзар – лірник Василь Нечепи:
контекст кобзаротворення кінця ХХ – початку ХХІ ст.**

Дослідження творчості одного з визначних митців сучасності народного артиста України, лауреата Національної премії України імені Т. Г. Шевченка кобзаря-лірника Василя Нечепи, діяльність якого є важливою складовою процесу кобзаротворення в Україні доби незалежності – є актуальним завданням [2]. Це також важливий приклад регіонального розвитку музичного мистецтва на сучасному етапі, адже творчість кобзаря-лірника не лише генетично пов'язана з Чернігівщиною (народився 01 вересня 1950 р. у м. Носівка, Чернігівської області), але й на гносеологічному рівні може бути яскравим прикладом поєднання традиційної («старосвітської») системи кобзарювання з її новаційними проявами і впливами на сучасний стан кобзарства та лірництва в Україні. До того ж, творчість кобзаря-лірника В. Нечепи може бути цікавою ще й з точки зору компаративного аналізу, адже методологічний аспект порівняння творчості окремо взятого носія даної мистецької культури з її проявами в минулому є також актуальною мистецтвознавчою проблемою. З нашої точки зору, у процесі дослідження вкрай важливо враховувати відмінні особливості кобзарства як виду

музичної діяльності, яка своїм походженням завдячує глибокому природному синтезу, злитості та нерозірваності широкого загалу народнопісенної культури з яскраво окресленим індивідуальним компонентом її безпосереднього носія. При цьому наголосимо на тій ролі, яку відігравав окремо взятий кобзар-бандурист, лірник у формуванні музичної культури України. Як відомо, вплив на еволюційний перебіг бандурництва в Україні таких особистостей як О. Вересай, Т. Пархоменко, Г. Хоткевич, О. Корнієвський та ін. – є загальновідомим і неспростовним [1]. Можливо, тому кобзарство й посідає особливе місце в ієрархії жанрів музичного виконавства, що склалися в Україні, особливо ж коли йдеться про вплив бандурництва й лірництва на розвиток професіональних засад музичної сфери з формуванням самобутнього обшину українського музичного мистецтва як явища світової художньої культури. У цьому сенсі, винятково перспективними є методологічні схеми, напрацьовані українськими вченими І. Ляшенком, Н. Герасимовою-Персидською, С. Грицею, Л. Черкашиною, В. Рожком, А. Лашенком, І. Юдкіним, А. Іваницьким та ін., що утвердилися останнім часом в українському художньому культурознавстві та етномузикології. Виходячи з вищезазначеного, винятково слушною є думка вітчизняного культуролога О. Семашка, який стверджує: «Оскільки художня культура як особлива соціальна сфера і система різними гранями «вбудована» в суспільство й існує як частина всіх його рівнів, то і в дослідженні її функціонування та розвитку необхідно враховувати кожен із них: соціальний (на рівні суспільства в цілому), соціологічний на рівні конкретного типу суспільства, соціологічний на рівні окремих сфер соціуму, «середній рівень» (соціологія мистецтва та художньої культури), конкретно-соціологічний, емпіричний. Очевидно, що найповнішу соціохудожню картину функціонування й розвитку художньої культури суспільства може дати єдність реалізації цих рівнів дослідження з урахуванням її специфіки як феномену культури» [5 с.76-77]. Творчість кобзаря-лірника, яка своєрідно «вмонтована» у різні грані мистецької діяльності Чернігівщини й України в

цілому, повинна розглядатися з позицій культуротворення за конкретних історичних обставин, які склалися в епоху духовного відродження та українського державотворення кінця ХХ – початку ХХІ ст., оскільки творчість кобзаря-лірника Василя Нечепи можна розцінювати як одне з найвищих досягнень чернігівської кобзарської традиції (школи) новітньої доби, що мала суттєвий вплив на загальний процес кобзаротворення в Україні. Саме В. Нечепю продовжив кращі напрацювання фундаторів кобзарського мистецтва Чернігівщини у ХІХ–ХХ ст.ст. О. Вересая, А. Шута, А. Бешка, П. Братиці, Т. Пархоменка, О. Гребеня й ін., і за нових історичних обставин підніс роль кобзаря-лірника на якісно новий соціально-художній рівень.

Свого часу (1923 р.) визначний український бандурист В. Ємець (засновник першої київської капели кобзарів (1918)), характеризуючи творчість найяскравішого представника чернігівської кобзарської традиції (школи) кінця ХІХ – початку ХХ ст. Терентія Пархоменка, наголосив на започаткованих ним новаційних напрямках в українському кобзарстві:

1) Т. Пархоменко, на думку В. Ємця, являв собою новітній тип кобзаря, який підніс свою творчість до рівня концертуючого виконавця-бандуриста, для якого музична діяльність стала головним професійним заняттям;

2) Т. Пархоменко мав більш дієві, у порівнянні зі своїми попередниками, підходи щодо формування виконавського репертуару, активно співпрацюючи на цьому шляху не лише з безпосередніми носіями репертуарної традиції (кобзарями, лірниками), а й з відомими фольклористами, зокрема М. Лисенком, Г. Хоткевичем, О. Малинкою, М. Сперанським та ін.;

3) Т. Пархоменко своєю подвижницькою працею підносив роль кобзаря-бандуриста до рівня культурно-громадського діяча, просвітителя різних верств української людності, що мало широкий суспільний резонанс. Приміром, участь Т. Пархоменка у Харківському археологічному з'їзді мала широке висвітлення в науковій літературі початку ХХ ст. [3 с.25].

Історичний проміжок майже у сто років, який існує між двома яскравими представниками кобзарського мистецтва Чернігівщини, Т. Пархоменком і В. Нечепом, з нашої точки зору, не заперечує їхньої духовної спорідненості, а навпаки, засвідчує її. В. Нечепа не раз наголошував на тому, що його мистецькі орієнтири в минулому. В одній з бесід з журналістами він зауважував: «Мені пощастило застати серед живих відомого майстра Корнієвського, до якого я їздив у Корюківку. Ще в 1906 році він робив кобзу славетному кобзарю-лірнику Терешку Пархоменку, творчість якого я продовжую» [6].

Опис і характеристика музичних інструментів.

Кобза, на якій грає кобзар-лірник В.Нечепа виготовлена у 1987 році визначним майстром музичних інструментів Чернігівщини М. Єщенком відповідно до креслень, які виконав у співпраці з майстром сам В. Нечепа. За зразок бралася оригінальна кобза Т. Пархоменка. Як свідчить М. Сперанський, кобза-бандура (так її характеризував М. Сперанський) Т. Пархоменка складалася з корпусу, деки та металевих струн у кількості 20 штук. При цьому, вчений зауважував, що «за кількістю місць для кілків вона розрахована на 21 струну» [7 с.175-176]. З них – 6 бунтів і 14-15 приструнків. Музичний інструмент було виготовлено з верби (корпус) та ялини (деку). При грі на бунтах Т. Пархоменко використовував вказівний, середній і безіменний пальці лівої руки. На приструнках грав вказівним і середнім пальцем правої руки. Інструмент тримав вертикально на коліні, дещо нахиленим під кутом до торсу. Орієнтований стрій кобзи Т. Пархоменка (за М. Сперанським):

- а) для бунтів: фа, ля-бемоль – малої октави, ре, мі-бемоль, фа, ля-бемоль – першої октави;
- б) для приструнків: ре-бемоль, мі-бемоль, фа, соль, ля-бемоль, сі – другої октави;
- в) до, ре -бемоль, фа, соль, ля-бемоль, сі, до – третьої октави.

Голос Т. Пархоменка (тенор) відзначався глибоким ліризмом, виразністю виконання та широким діапазоном.

Кобза В. Нечепи (роботи майстра М. Єщенка) має 7 бунтів і 16 приструнків. Інструмент має специфічні півтонові перемикачі (16 шт.), для переходу в різні тональності. Як свідчить кобзар-лірник В. Нечепа, для свого голосу найчастіше використовує такі тональності: соль-мінор, сі-бемоль-мажор, ля-мінор, до-мажор, фа-мажор, ре-мінор, соль-мажор та ін.

Стрій кобзи такий:

Бунти: соль, ля, сі-бемоль – великої октави;

до, ре, мі, фа – малої октави.

Приструнки: соль, ля, сі-бемоль – першої октави;

до, ре, мі, фа, соль, ля, сі-бемоль – другої октави;

до, ре, мі, фа, соль, ля – третьої октави.

Для виготовлення кобзи майстер М. Єщенко використав певні породи дерев: для кузова (корпусу) – вербу, для верхняка (деки) – ялину.

Головка кобзи має різьблення у вигляді голови українського козака.

Голосник (резонатор) має вигляд різьбленого портрета Т. Г. Шевченка, оброблений своєрідною розеткою-оторочкою оригінального орнаменту.

Кобза має 7 кілочків для бунтів, і 16 кілочків для приструнків.

Струни – бандурні та гітарні.

Голос кобзаря-лірника Василя Нечепи достатньо сильний, має яскраве тембральне забарвлення. Діапазон голосу охоплює дві октави від до малої до – до другої октави. Характер співу – яскраво-емоційний. Легко переходить від піано до форте. Манера звукоутворення близька до академічної, а в окремих лірико-емоційних моментах набуває драматичного забарвлення й активної подачі звуків. Співу навчався у відомого хорового майстра Чернігівщини, заслуженого артиста України Л. Пашина та учня І. Паторжинського, Л. Глінки. Яскравий голос кобзаря-лірника не раз відзначали на різноманітних республіканських і міжнародних фестивалях та конкурсах.

Винятково важливим, з точки зору загальної характеристики творчості В. Нечепи, є спосіб гри, яким користується кобзар-лірник. Саме в ньому є основа тяглості чернігівської кобзарської школи, яку старі майстри називали грою «на відбій». Цьому способу гри на кобзі В. Нечепа упродовж десяти років навчався у О. Корнієвського, який, у свою чергу, перейняв його від Т. Пархоменка [8]. Манера гри «на відбій» тісно пов'язана з конструктивними особливостями кобзи та пальцевої техніки гри музиканта. Неоднакова відстань між струнами кобзи не дозволяє вдаватися до так званої м'язової пам'яті, яка відіграє надзвичайно важливу роль, приміром, при грі на фортепіано. Наступне. У кобзи відсутній механічний демпфер, який зменшує коливання струн при переході від однієї до іншої. Тому спосіб гри «на відбій» виконує подвійну функцію. По-перше, при його використанні досягається максимальна злагодженість звучання, що відбувається завдяки пальцевим затисненням попередньо задіяної струни. По-друге, цей спосіб виконує функцію своєрідної педалі, що сприяє досягненню максимально можливого легато і безперервному переходу від одного звука до іншого.

Зрозуміло, що манера гри суттєво вплинула на формування виконавського репертуару та інструментального супроводу того чи іншого твору.

Звук кобзи надзвичайно яскравий, особливо на відкритому повітрі і має характерне «сріблясте» забарвлення з м'яким і глибоким тембром бунтів.

Ліра. Колісна хроматична ліра, на якій грає кобзар-лірник В. Нечепа виготовлена на зразок стародавніх українських лір в Мельнице-Подільській експериментальній фабриці музичних інструментів у 1982 році за конструкцією І. Зозуляки. На відміну від стародавніх інструментів вона має хроматичну клавіатуру (21 клавіша) і охоплює діапазон у дві октави (від соль малої октави до соль другої октави). Ліра має три струни: співаницю, тенор і байорк та колесо. При грі кобзар кладе ліру на коліна в горизонтальному положенні, чим досягається певна стійкість, що дозволяє застосовувати різні штрихи і вібрато. Для натирання колеса користується канифолем. Головними

робочими тональностями кобзаря є соль-мажор і соль-мінор. Грі на лірі В. Нечепа навчався у визначних народних майстрів Чернігівщини О. Корнієвського, А. Штепи та фольклориста А. Верьовки з наступним самовдосконаленням.

Репертуар. Творчий та виконавський репертуар кобзаря-лірника Василя Нечепи сформувався у процесі довготривалої кобзарської практики. За свідченням В. Нечепи, кобзарювати він розпочав у 1981 році, коли поїхав навчатися до визначного бандуриста та лірника ХХ ст. О. Корнієвського. Поетапно напрацьований музично-поетичний матеріал увійшов до окремих тематичних програм, яких на сьогодні (2010 рік) є дев'ять: «Пісні з берегів Зачарованої Десни», «Через віки і серця» (спогади сучасників про Т. Г. Шевченка), «Зоряна вірчість» (звичайна чумацька бувальщина), «Були і ми козаками», «Материні пісні» (Пісні у записках О. Довженка з голосу матері), «Чого в сльозах калина», «Сад божественних пісень» (Молитва за Україну), «Історія прадавньої держави Україна в її піснях», «Було колись в Україні» (тематична програма для дітей).

Серед головних чинників, які визначили життя українського суспільства наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. виділимо техногенну катастрофу планетарного масштабу на Чорнобильській атомній електростанції (1986) та отримання Україною державної незалежності (1991). Зазначені події змінили усталений рух суспільного життя, позначилися на багатьох формах культурно-громадської діяльності, в тому числі й на мистецькій та кобзарській практиці.

З іншого боку, географія мистецьких і репертуарних впливів багато в чому визначалася великою за об'ємом концертною діяльністю, яку проводив кобзар-лірник В. Нечепа саме в ці часи. Спілкування з визначними носіями національної культури, зокрема з Патріархом Мстиславом, Д. Нарбутом, О. Корнієвським, А. Штепою, А. Верьовкою (рідним братом Г. Верьовки, засновника українського народного хору), В. Перепелюком, О. Чуприною, О. Білашем, А. Пашкевичем, М. Негодою, С. Реп'яхом, І. Зажитьком та ін.,

глибоко вплинуло на становлення світоглядних засад, формування музичного матеріалу, головний зміст тематичних програм.

Слід взяти до уваги таку специфіку творчості В. Нечепи:

- а) різноманітність музичних творів відповідно до музичного супроводу (для кобзи окремо, для ліри окремо, духовно-релігійні твори тощо);
- б) широкий рівень охоплення кобзарської спадщини;
- в) включення до програм творів сучасних композиторів, зокрема О. Білаша, А. Пашкевича, І. Зажитька та ін.;

Музичні твори кобзаря-лірника, які виконуються у супроводі кобзи та ліри, наведемо в тій послідовності, яку визначив сам В. Нечепа. (Перелік творів засвідчує поетапність формування й опанування виконавського репертуару):

Твори у супроводі кобзи: українська народна пісня в запису М. Максимовича «Гомін по діброві»; музика народна, слова М. Петренка «Взяв би я бандуру»; українська народна пісня з репертуару З. Штокалка «Да куди їдеш, Явтуше»; українська народна пісня в запису В. Нечепи «Світи, місяченьку»; музика народна, слова М. Негоди «Діброво зелена»; музика О. Білаша, слова Д. Павличка «На Чорнобиль журавлі летіли»; музика І. Зажитька, слова Т. Шевченка «Породила мати сина»; музика народна, слова Т. Шевченка «Ой люлі, люлі»; українська народна пісня з репертуару Т. Пархоменка «Дума про Морозенка»; українська народна пісня «Та нема в світі»; українська народна пісня «Та забілили сніги»; українська народна пісня «Ой у полі пшениченька»; музика А. Пашкевича, слова Й. Струцюка «Ти чуєш, як шумить Дніпро»; музика А. Пашкевича, слова Й. Струцюка «До сина»; музика І. Зажитька, слова О. Доріченка «Благословенна будь земля»; музика А. Пашкевича, слова В. Симоненка «Народ мій є»; музика І. Зажитька, слова С. Реп'яха «Материна пісня»; музика А. Пашкевича, слова Й. Струцюка «Під містечком Берестечком»; музика А. Пашкевича, слова Л. Федорука «Ми – українці»; музика І. Зажитька, слова О. Лупія «Шаблюко, слава запорізька».

Чумацькі пісні у супроводі кобзи: «Ой воли ж мої сиві та рябії», «Ой горе тій чаєчці, горенько небозі», «Ішов чумака дорогою, думає, гадає», «Гей, та заболіло тіло», «У чумака сірі воли», «Гей, чумака воли завертає», «Ой п'є чумака, п'є, сидя на риночку», «Гуляй, гуляй моя чорноброва».

Музичні твори в супроводі ліри. Музичний твір з репертуару Т. Пархоменка «Дума на смерть Шевченка». Думи з репертуару лірника І. Скубія «Маруся Богуславка» та «Про сестру і брата». Лірницькі твори в записах П. Демуцького: «Сирітка», «Псальма про потоп», «Псальма про страсті Христа», «Кант про Георгія». У запису В. Нечепи від Г. Гриви (виконавець народних пісень з Чернігівщини) українська народна пісня «Чорна хмара наступає». В записах Марка Вовчка та Опанаса Марковича українська народна пісня «Скажи мені правду». Лірницькі твори з репертуару А. Верьовки «Нащо мені женитися», «Попаденька», «На горбочку сиджу», «Про Адама і Єву», «Якби мені стільки грошей». Побутово-жанрові твори в супроводі ліри «Про Саврадима», музика М. Домонтовича, слова С. Руданського «Засідатель». Лірницькі пісні в записах С. Тобілевич «Горілочка оковита», «Який чорт мені дав», «Ти ж мене підманула». Українські народні пісні в записах О. Бодяньського «Ой у полі озерце», «Ой летіла перепілка». Улюблена пісня М. Коцюбинського «Без тебе, Олесю». Українські народні пісні в записах М. Лисенка з голосу М. Загорської-Ходот «Ой у полі криниченька». Українські народні пісні «Ой не пугай, пугаченьку», «Чоботи, чоботи ви мої», «Ой там за лісочком», «Ой що там за шум учинився». «Ой гірка калина» з репертуару З. Штокалка. Сучасна лірницька пісня «Це ми визнати повинні».

Чумацькі пісні в супроводі ліри: «Їхали чумаки з України», «Поїхав чумака в дорогу», «Ой чого ж ви, воли, воли ...», «Хто не пив води, да Дунайської», «Ой з-за гори, да із-за кручі риплять вози йдучі», «Ой вже ж чумака дочумакувався», «Люди конопельки сіють», «Що я буду, бідний, діяти», «Ой од корчми та й до шинку».

Авторські пісенні твори в супроводі ліри: Музика І. Зажитька, слова В. Коваленка «Повз кручі Славути»; музика І. Зажитька, слова С. Реп'яха «Материна пісня»; музика І. Зажитька, слова Д. Павличка «Молитва»; музика А. Пашкевича, слова Й. Струцюка та І. Мазепи «Дума про Батурин»; музика А. Пашкевича, слова Ю. Бердика «Не триножете коня»; музика А. Пашкевича, слова В. Гея «Поле моє»; музика А. Пашкевича, слова Й. Струцюка «Де шуміла ріка»; музика Ю. Шевченка, слова В. Юхимовича «Ревнувала жона».

Музичні твори, які виконуються перемінно у супроводі кобзи та ліри: українські народні пісні «Ой ізійди, ізійди...», «Ой чумаче, чумаче».

Пісні в записах О. Довженка з голосу матері Одарки Ярмолаївни «Ой з-за гори, та з-за кам'яної», «Ой у пана Івана умная жена», «Ой чого ж ти, роженко, та одна в городі», «Поставлю свічу проти місяця», «Ой що ж бо то за дерево» кобзар-лірник виконує без супроводу.

Інструментальні твори для ліри: «Камаринська» у зарису Л. Куби, «Козачок» у записах А. Гуменюка від лірника О. Гребеня, козачок «Їхав, їхав» у записах М. Полотая від лірника О. Гребеня, український народний танець «Метелиця».

Духовно-релігійні твори у супроводі кобзи та ліри, які ввійшли до окремої молитви-вистави «Лину думкою до Бога». Обробка старовинної псалми для голосу в супроводі кобзи І. Зажитька «Ти плачеш, Господи»; музика А. Пашкевича, слова М. Негоди «Як іду в дорогу я», в обробці для кобзи І. Зажитька. Молитва «Перед нами життя» (у супроводі кобзи); музика А. Патца, слова В. Кушнір «Коли серце болить» (у супроводі кобзи); музика І. Захарчука, молитва «Плачте очі» (у супроводі ліри); музика І. Зажитька, слова Л. Отрюха «Є у мене Бог всевишній» (у супроводі кобзи); молитва «Тебе в піснях славимо» (у супроводі ліри); музика Д. Бортнянського «Єдинородний сину» (у супроводі ліри); музика М. Березовського, молитва «Отче наш» (у супроводі ліри); музика К. Стеценка в обробці для кобзи І. Зажитька «Вірую»; музика М. Лисенка «Молитва за Україну» (у супроводі кобзи).

Творчий репертуар кобзаря-лірника Василя Нечепи засвідчує ряд характерних особливостей щодо його формування. Це, насамперед, співпраця з сучасними українськими композиторами (О. Білаш, А. Пашкевич, І. Зажитько та ін.), у творах яких домінує відгук на головні події кінця ХХ – початку ХХІ ст. – чорнобильську трагедію, культурно-національне відродження, становлення української державності, духовні шукання тощо.

Разом з тим, виконавський репертуар митця тісно пов'язаний з давньою кобзарсько-лірницькою практикою часів А. Шута, Т. Пархоменка, М. Домонтовича, І. Скубія й ін., донесеною до наших днів завдяки записам М. Гоголя, Т. Шевчека, О. Марковича, Марка Вовчка, І. Франка, М. Лисенка, О. Бодяньського, П. Демуцького, С. Тобілевич та ін. Зв'язок з українською музичною класичною спадщиною підкреслює включення до репертуару творів Д. Бортнянського, М. Березовського, М. Лисенка, К. Стеценка.

Репертуар Василя Нечепи засвідчує велике розмаїття музичних творів за формою, тематикою та засобами музичної виразності, пов'язаних з епічними думами, історичними піснями, кобзарсько-лірницькими духовними псалмами, лірницькою танцювально-інструментальною музикою, побутовою піснею тощо.

Об'єктивізація творчого репертуару в розрізі жанрово-тематичної спрямованості підкреслює певне тяжіння Чернігово-Сіверської традиції кобзарювання, а також наголошує на звертанні до нової тематики, обумовленої історичними обставинами новітньої доби.

Наведений репертуар, який функціонує у постійній концертно-бандурній практиці кобзаря-лірника В. Нечепи, сприяє залученню до культурного обігу широкої пісенної спадщини, яка сформувалася в надрах народно-музичної творчості різних епох. Сам митець оцінює музичний матеріал як активний чинник формування громадської думки, нового мислення на засадах справжньої духовності, державотворчої етики та моральності, співчуття до людського страждання, пошуку шляхів власного духовного буття.

За час своєї довготривалої кобзарської практики кобзар-лірник В. Нечепа здійснив виступи в усіх навчальних закладах Чернігівщини, концертних залах багатьох областей України. З його творчістю знайомилися слухачі Росії, Білорусі, Польщі, Угорщини, Німеччини, Великобританії, Бельгії, Франції, Чехії, Словаччини, Малайзії, Австралії, Канади, США та ін. країн.

В. Нечепа ініціював видання двох тематичних збірок: Пісні з репертуару кобзаря-лірника Василя Нечепи: – [«Чого в сльозах калина»] /Упоряд. В. Дерев'янка [4] й «Українська ліра та лірницькі думи, псалми та пісні з репертуару кобзаря-лірника В. Нечепи» [9]. В. Нечепа здійснив запис кобзарсько-лірницьких творів на компакт-диски.

В.Нечепа активно поєднує концертно-виконавську та викладацьку діяльність, обіймаючи посаду старшого викладача Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка та Київського національного науково-дослідного інституту українознавства МОНУ. Результатом наукової діяльності В. Нечепи стало видання тематичної збірки з кобзарознавства у співпраці з лауреатом Національної премії України імені Т. Г. Шевченка письменником М. Шудрьою «В рокотанні бандур» [10], присвяченої одному з творців сучасної бандури, визначному бандурнику України О. Корнієвському.

Творча праця кобзаря-лірника В. Нечепи потребує подальшого мистецтвознавчого аналізу та узагальнення. Так, на окреме дослідження заслуговує аналіз змісту тематичних програм з точки зору їх композиційної побудови, використання поетичних і прозових текстів, застосування різних форм художнього впливу на слухацьку аудиторію. До того ж, сольним і ансамблевим виконанням арій, романсів, українських народних пісень В. Нечепа позиціонує себе як соліст-вокаліст, що є додатковим свідченням широти творчих шукань митця. Якщо В. Нечепа не передасть у спадок спосіб гри на кобзі та лірі, а також «старосвітську» систему кобзарювання, то, можливо, стане останнім виразником давньої чернігівської кобзарської

традиції, яка, по суті, припинила своє існування після створення О. Корнієвським сучасної хроматичної бандури.

Література

1. Брояко Н.Б. Трансформація постановки апарату як складова еволюції кобзи-бандури / Н.Б.Брояко // Вісник державної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал. – 2006. - №1. – С. 42-47.
2. Васюта О.П. Пісня, що стала долею: Зі спогадів кобзаря-лірника Василя Нечепи / О.Васюта // Літ. Україна. – 2000. – 7 грудн. – С. 7.
3. Ємець В. Кобза та кобзарі / В.Ємець. – Репринт. вид. – Муз. культура, 1993. – С. 25.
4. Пісні з репертуару кобзаря-лірника Василя Нечепи : [«Чого в сльозах калина»] / упоряд. В.Дерев'янку. – Генк: Пасен, 1990. – С. 76-77.
5. Семашко О.М. Соціологічні засади і досвід вивчення української художньої культури: здобутки і проблеми / О.М.Семашко // Українська художня культура : навч. посібник. – К.: Либідь, 1996. – С. 76-77.
6. Сидорова В. Василь Нечепа: «В моїй роботі немає гріха...» / В.Сидорова // Гарт. – 2001. – 5 січ.
7. Сперанський М.Н. Южнорусская песня и современные ее носители (по поводу бандуриста Т.М.Пархоменко) / М.Н.Сперанский // Сборник историко-филологического общества при институте князя Безбородько в Нежине. – К.: Типогр. И.И.Чоколова, 1904. – С. 175-176.
8. Тютюник Є. Кобзар-лірник Василь Нечепа: «Я все життя співаю про Україну» / Є.Тютюник // Уряд. кур'єр. – 2010. – 16 жовт. – С. 8.
9. Українська ліра та лірницькі думи, псалми та пісні з репертуару кобзаря-лірника Василя Нечепи. – Toronto: Kobza international, 1990. – 81 с.
- 10.Шудря М. В рокотанні риданні бандур / М. Шудря, В. Нечепа. – К.: МАУП, 2006. – 455 с.

Анотація

О.П.Васюта

Кобзар-лірник Василь Нечепа: контекст кобзаротворення кінця ХХ – початку ХХІ ст.

У статті здійснено аналіз творчості відомого українського кобзаря-лірника Василя Нечепи.

Ключові слова: кобза, ліра, співак, репертуар, дума, псалма, історична пісня.

Аннотация

О.П.Васюта

Кобзарь-лирник Василий Нечепа: контекст кобзаротворчества конца ХХ-начала ХХІ ст.

В статье осуществлен анализ творчества известного украинского кобзаря-лирника Василия Нечепы.

Ключивые слова: кобза, лира, певец, репертуар, дума, псалом, историческая песня.

Annotation

O.P.Vasyuta

Vasil Nechepa kobza and lira singer: kobzarocreation context in the end of XX beginning of XXI century.

The article opens creative work analysis of the famous Ukrainian kobza and lira singer Vasil Nechepa.

Keywords: kobza, lira, singer, repertori, дума, psalm, historical song.